

Право в публічному управлінні. Навчальний посібник

Навчальний посібник містить матеріали для підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування з питань правового регулювання публічного адміністрування. У посібнику містяться основні навчально-методичні матеріали для засвоєння теоретичних положень, вироблення вмінь та практичних навичок з дисципліни «Право в публічному управлінні» відповідно до тематичного плану, перелік питань для самостійного опрацювання слухачами, перелік рекомендованої літератури.

Для підготовки слухачів за магістерською програмою всіх форм навчання за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування», аспірантів, а також для підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 ПРАВОВА СИСТЕМА	
1.1 Поняття норми права	10
1.2 Джерела норм	14
1.3 Система права як сукупність правових норм. Правові колізії	18
Перелік питань для самоконтролю	22
РОЗДІЛ 2 ПРАВОВЕ ПІДПОРЯДКУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ОСНОВНИМ ПРАВАМ ТА СВОБОДАМ	
2.1 Права і свободи громадянина і особи та система їх закріплення	23
2.2 Роль адміністрації в реалізації прав і свобод	36
2.3 Судовий захист прав і свобод та його особливості	45
Перелік питань для самоконтролю	52
РОЗДІЛ 3 ПРИНЦИПИ ПРОПОРЦІЙНОСТІ ТА СВОБОДИ РОЗСУДУ	
3.1 Конституційне тлумачення принципу пропорційності	53
3.2. Зобов'язання застосування принципу свободи розсуду. Поняття свободи прийняття адміністративних рішень	63
Перелік питань для самоконтролю	70
РОЗДІЛ 4 ОСНОВНІ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВІ ПРИНЦИПИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПРОЦЕДУРИ	
4.1 Адміністративна процедура як складова адміністративного процесу	71
4.2 Особливості адміністративної процедури та принципи доступності інформації	75
4.3 Адміністративна послуга	79
Перелік питань для самоконтролю	84

**РОЗДІЛ 5 ФОРМА ДЕРЖАВНОГО ПРАВЛІННЯ
(ФОРМА АДМІНІСТРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ,
СТРУКТУРА ДЕРЖАВИ ТА ДЕРЖАВНИЙ ЛАД)**

5.1 Побудова державної системи (федеральна у порівнянні з унітарною)	85
5.2 Місцеве самоврядування: суть та завдання.	95
Перелік питань для самоконтролю	109

**РОЗДІЛ 6 ПОВНОВАЖЕННЯ ДЕРЖАВНИХ
УСТАНОВ (ОРГАНІВ ВЛАДИ)**

6.1 Поняття повноважень та їх класифікація	110
6.2 Розмежування повноважень органів влади	129
Перелік питань для самоконтролю	150

РОЗДІЛ 7 ПРАВОВИЙ СТАТУС ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

7.1 Підстави виникнення та припинення державно-службових відносин	151
7.2 Відповідальність службовців державних органів та органів місцевого самоврядування	182
7.3 Етика поведінки державних службовців	190
Перелік питань для самоконтролю	197

**РОЗДІЛ 8 РОЗВИТОК СИСТЕМИ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ
ТА РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ**

8.1 Актуальні проблеми реформування державної служби з огляду на міжнародний досвід та політичні реформи в Україні	198
8.2 Особливості організації публічної служби в зарубіжних країнах та адаптація вітчизняного законодавства до вимог ЄС	211
8.3 Інституціональні особливості формування організаційно-правових засад запобігання корупції в зарубіжних країнах	228
Перелік питань для самоконтролю	240

**РОЗДІЛ 9 ПУБЛІЧНО-ПРАВОВІ ТА ПРИВАТНО-ПРАВОВІ
ФОРМИ АДМІНІСТРАТИВНИХ ДІЙ**

9.1 Особливості юридичного статусу особи публічного права	241
9.2 Публічно-правові засоби діяльності органів державної влади	246
Перелік питань для самоконтролю	253

**РОЗДІЛ 10 МЕТОДИ ТА ПРОЦЕДУРИ ВИДАННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОГО АКТУ, ЩО МАЄ ЮРИДИЧНУ СИЛУ**

10.1 Вибір відповідної процедури. Значення та поняття «адміністративної процедури». Обов'язки адміністрації щодо адміністративної процедури	254
10.2 Участь громадян. Обов'язок консультування та надання допомоги. Принцип наближення до громадян	260
10.3 Впровадження процедури. Вироблення рішення. Оприлюднення рішення (в усній, письмовій та електронній формі).	263
Перелік питань для самоконтролю	271

**РОЗДІЛ 11 ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

11.1 Поняття організаційної форми адміністративної діяльності	273
11.2 Види організаційних форм адміністративної діяльності	275
Перелік питань для самоконтролю	278

**РОЗДІЛ 12 ВИКОНАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ
АДМІНІСТРАТИВНИХ РІШЕНЬ**

12.1 Впровадження виконавчої процедури	279
12.2 Вибір відповідних примусових заходів. Здійснення примусових заходів. Примусове виконання	283
Перелік питань для самоконтролю	288

**РОЗДІЛ 13 ПРОКУРОРСЬКИЙ НАГЛЯД ТА СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ
ЗА АДМІНІСТРАЦІЄЮ**

13.1 Судовий контроль за адміністрацією	289
13.2 Статус адміністративних судів у судовій системі	293
13.3 Види та принципи адміністративного процесу	298
Перелік питань для самоконтролю	303

**РОЗДІЛ 14 ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЙНИМ ПРОЯВАМ
В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ**

14.1 Поняття корупції	304
14.2 Суб'єкти корупційних правопорушень	309
14.3 Формування та реалізація антикорупційної політики	312
14.4 Принципи запобігання корупції на державній службі	316
14.5 Заходи із запобігання проявам корупції	319
14.6 Інституціональний вимір антикорупційної стратегії	324
Перелік питань для самоконтролю	334

**РОЗДІЛ 15 АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ
РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ**

15.1 Правове регулювання в системі органів державної влади. Механізми державного управління	335
15.2 Особливості формування механізмів регулювання діяльності органів державної влади	345
15.3 Концептуальні засади функціонування механізмів регулювання діяльності органів державної влади в Україні в умовах децентралізації	355
Перелік питань для самоконтролю	366

ВИСНОВКИ	367
---------------------------	-----

ГЛОСАРІЙ	369
---------------------------	-----

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	399
---	-----

ВСТУП

Рівень цивілізованості будь-якої держави визначається не тільки рівнем суспільного та економічного розвитку, а й рівнем організації і діяльності публічної влади, що забезпечує керування суспільством. Публічне адміністрування – це надзвичайно широка за обсягом регульованих суспільних відносин галузь соціального управління: практично немає такої сфери суспільного життя, де б не діяли норми публічного права та управління. Та все ж їх головною особливістю є те, що однією із сторін завжди є орган публічної влади чи його службова особа, іншою – громадянин, об'єднання громадян, підприємство, установа, організація. Громадянин є головним суб'єктом публічно-правових відносин. Отже, публічно-адміністративні відносини виникають у площині відносин «людина і влада».

До найважливіших функцій держави Конституція України віднесла забезпечення прав і свобод людини, соціальний, правовий та економічний захист громадян. Саме права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість державної діяльності. Реалізація цих конституційних положень значною мірою залежить від організації публічного управління діяльності відповідних державних органів та їх посадових осіб. Законодавче регулювання такої діяльності і здійснюють норми публічного адміністрування. Вони базуються на положеннях Конституції України, законодавчих актах Верховної Ради, актах Президента та Уряду країни, актах центральних та місцевих органів державної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування і тісно пов'язані з теоретичними положеннями таких суміжних дисциплін, як теорія держави і права, історія держави і права, конституційне право, адміністративне право.

Право в публічному адмініструванні – це не лише надзвичайно об'ємна галузь права, а й дуже мобільна і мінлива складова публічного управління. Адже норми права повинні забезпечити правову базу реформування системи публічного управління в рамках реалізації адміністративної реформи в Україні, створити умови для побудови

демократичної, соціальної, правової держави. Безпосередньо нормами права встановлюються управлінські правовідносини та закріплюються права і обов'язки громадянина, а також інших суб'єктів, які не мають владних повноважень, у відносинах з представниками держави; встановлюються організаційні та правові засади функціонування всієї системи публічної адміністрації; здійснюється розподіл повноважень між органами державного управління та їх структурними одиницями; визначаються принципи, методи, форми публічно-управлінської діяльності.

Саме тому актуалізується завдання комплексної реформи публічної адміністрації, яка повинна вирішити завдання щодо: формування ефективної та результативної системи органів виконавчої влади; організацією професійної, політично нейтральної та відкритої публічної цивільної служби, тобто служби в органах виконавчої влади та місцевого самоврядування; створенням системи фінансово самодостатніх органів місцевого самоврядування; орієнтацією роботи органів публічної адміністрації на обслуговування потреб та задоволення інтересів громадян (тобто, йдеться про необхідність усвідомлення того, що на першому місці має бути публічний інтерес, а не власний інтерес представників публічної адміністрації). Врешті решт, гарантуванням підконтрольності публічної адміністрації політичній владі та підзвітності суспільству, адже сьогодні, на жаль, можна констатувати про майже цілковиту відсутність контролю громадськості за діяльністю публічної адміністрації. Створення нової публічної адміністрації (точніше, реформування старої публічної адміністрації) вимагає також реформування адміністративно-територіального устрою та системи місцевого самоврядування, насамперед, в інтересах громадян України.

Навчальна дисципліна «Право, Конституція та врядування» інтегровано поєднує знання з інших освітніх і наукових галузей: юридичних, економічних, політологічних, соціологічних, філософських наук тощо. Саме тому головним завданням навчального посібника «Право, Конституція та врядування» виступає системне викладення теоретичних основ підготовки слухачів магістерської програми освітньої галузі «Державне управління» за правовим напрямом. Структура посібника повністю відповідає навчальній програмі. Глосарій, запропонований

у навчальному посібнику базується на нормативному визначенні категорій і понять публічного адміністрування.

Досвід викладання даної дисципліни в межах магістерських програм свідчить, що наявність ґрунтовних методичних розробок дозволяє інтенсифікувати процес навчання, посилити рівень самостійної роботи слухачів магістерських програм, перенести акценти у навчанні на практичних аспектах підготовки за правовою тематикою. Структура навчального посібника, стиль викладання матеріалу дозволяють використовувати його у суміжних напрямках підготовки, а також у межах програм підготовки бакалаврів та магістрів багатьох спеціальностей.

Книги, які можуть вас зацікавити

Адвокатська техніка
(підготовка до процесу
і методики
переконання)

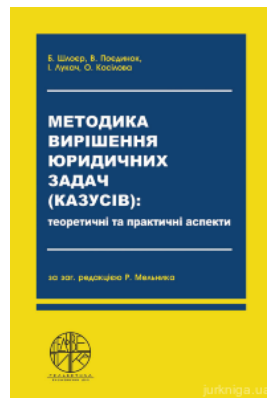
Теорія права і держави.
Підручник, 4-те
видання

Логіка для юристів.
Навчальний посібник
для підготовки до
іспитів

Без суда и следствия

Методика вирішення
юридичних задач
(казусів): теоретичні та
практичні аспекти

Перейти до галузі права
Адміністративне право

[Перейти на сайт →](#)